

Mullsjö
Kommun

Handlingsprogram trygghet och säkerhet 2015-2018

**Brottsförebyggande, skydd mot olyckor och
krisberedskap**

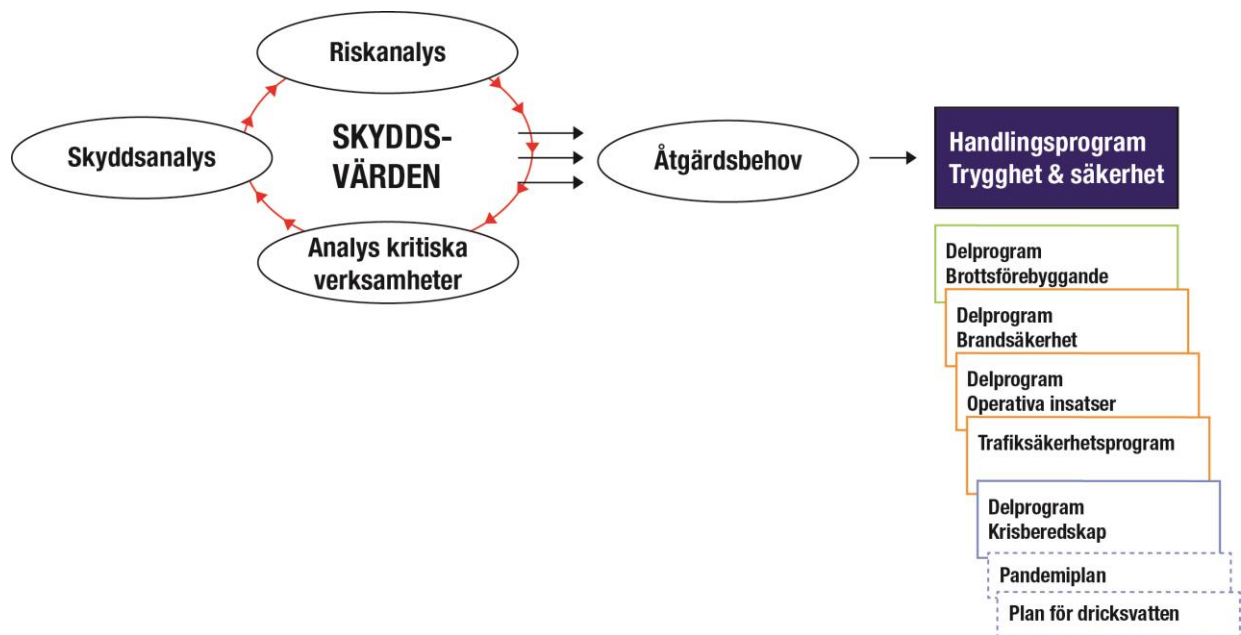
Antaget av kommunfullmäktige den 23 februari 2016 § 10

Innehåll

Innehåll.....	1
Övergripande mål.....	3
Inledning.....	4
Brottsförebyggande arbete	5
Skydd mot olyckor.....	5
Krisberedskap.....	5
Internt skydd.....	5
Planering, uppföljning och utvärdering.....	5
Brottsförebyggande	6
Ungdomskriminalitet.....	6
Våldsbrott.....	7
Skadegörelse.....	7
Stöld och tillgrepp.....	8
Organiserad brottslighet	8
Våldsbejakande extremism	9
Skydd mot olyckor	9
Brandsäkerhet.....	9
Trafiksäkerhet.....	10
Vattensäkerhet.....	11
Fallprevention.....	12
Suicidprevention	12
Naturollyckor.....	13
Operativa insatser	13
Förmåga	14
Krisberedskap	15
Skydd av samhällsviktig verksamhet.....	15
Den enskildes beredskap	16
Krisledningsförmåga	16
Krisstöd	17
Internt skydd.....	17

Arbetsprocessen för arbetet med handlingsprogrammet trygghet och säkerhet

Handlingsprogram för trygghet och säkerhet samt delprogram brandsäkerhet, operativa insatser och krisberedskap är planer som är reglerat i lagstiftning och kommunen måste anta. Delprogram brottsförebyggande bygger på överenskommelse mellan kommun och polismyndigheten.

I Handlingsprogram Trygghet och säkerhet beskrivs ytterligare områden där delprogram kan komma att tas fram under mandatperioden.

I kommunens finns ytterligare planer, bland annat *Plan för dricksvattenförsörjning* och *Pandemiplan*.

Detta handlingsprogram är framtaget av räddningstjänsten i samverkan med övriga förvaltningar och samverkande parter.

Illustrationer: Staffan Nylander och Unni Jonsson

Övergripande mål

”Utsattheten för brott, olyckor och samhällskriser ska minska. Den upplevda tryggheten ska öka.”

Arbetet med trygghet och säkerhet är till för att skydda människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, miljö, egendom, demokrati, rättsäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter samt trygghet.

Trygghet och säkerhet i Mullsjö kommun uppnås genom

- att den enskildes egen förmåga stärks genom utbildning och information
- ett brett och samordnat förebyggande arbete mot brott, olyckor och kriser
- att en god förmåga att agera vid inträffade olyckor och kriser upprätthålls
- samverkan med andra myndigheter, organisationer och näringsliv
- att tillsyn och kontroll av särskilt farliga verksamheter genomförs
- ständig förbättring genom uppföljning och analys

Trygghet och säkerhet är ord som ofta används tillsammans. Tolkningen av begreppen är många. I det här handlingsprogrammet menas med säkerhet frånvaro av oönskade händelser, skador eller andra negativa konsekvenser. Med trygghet menas frånvaro av upplevd oro. Trygghet kan alltså uppnås dels genom att den faktiska säkerheten ökar och dels genom att åtgärder som ökar själva känslan av trygghet ökar.

De flesta brott, olyckor eller yttringar för medborgarnas otrygghet får på något sätt efterverkningar i kommunen. En trygg och säker kommun för kvinnor och män, flickor och pojkar, skulle alltså kunna beskrivas som en kommun där det sker få olyckor, där få brott begås, där kriser hanteras på ett bra sätt för att minimera störningar och där medborgare och politiker har ett säkerhetsmedvetande som i så stor utsträckning som möjligt grundar sig på faktiska förhållanden.

En viss del av de olyckor och brott som sker inom en kommuns geografiska område ligger dock helt utanför kommunens möjlighet att påverka. Även den upplevda oron grundar sig till del på förhållanden som kommunen har begränsad möjlighet att påverka.

Inledning

Säkerhetsområdet styrs av en samling överlappande lagstiftningar, försäkringskrav och kommunens egna ambitioner. Kommunen har ett säkerhetsansvar, dels i bedrivandet av den egna verksamheten, dels i samordningen av arbetet med skydd och säkerhet inom det geografiska området Mullsjö kommun. Kommunledningen har det yttersta ansvaret för säkerhetsarbetet.

Kommunen har valt att dela in säkerhetsarbetet i fyra olika områden. Främst är det olika lagstiftningar och ansvarsprinciper som styr hur området delats in. Inom områdena Skydd mot olyckor, Krishantering och Brottsförebyggande arbete behandlas kommunen som geografiskt område. För Internt skydd behandlas kommunen som verksamhetsutövare.

Varje nämnd och bolag är ansvarig för säkerheten inom sitt verksamhetsområde och respektive förvaltnings- och bolagschef svarar för att beslutade styrdokumentet och gällande lagstiftning följs. Säkerhetsfrågorna styrs och finansieras helt i enlighet med ordinarie styrmodell i kommunen.

Kommunfullmäktige fattar beslut om kommunövergripande handlingsprogram. Kommunstyrelsen fastställer de mer detaljerade delprogrammen inom varje delområde. Respektive nämnd och bolag följer upp sitt säkerhetsarbete inom ordinarie uppföljningssystem.

Grundprincipen är att samordningsansvaret ligger på kommunstyrelsen. Under kommunstyrelsen finns säkerhetsgruppen som är representerad av alla förvaltningar och kommunala bolag. Specifika grupper kopplade till säkerhetsgruppen arbetar med trafikfrågor, brand, drunkning osv. I grupperna finns också samverkande myndigheter och organisationer representerade. Säkerhetsorganisationen fungerar som lokalt krishanteringsråd, referensgrupp för skydd mot olyckor, styrgrupp för det brottsförebyggande arbetet och kommunens interna skyddsfrågor förutom försäkringsfrågor som hanteras av tekniska förvaltningen ihop med kommunledningen.

På kommunstyrelsens uppdrag svarar räddningstjänsten för samordningen och ser till att arbetsgrupper och funktioner finns på olika förvaltningar.

Detta handlingsprogram för trygghet och säkerhet har syftet att redogöra för vilka framgångsfaktorer och målsättningar som finns för verksamheten. För varje område lyfts viktiga framgångsfaktorer, strategiskt viktiga arbetsuppgifter för kommunen samt särskilda satsningar under mandatperioden fram. Framgångsfaktorerna utgör samhällets samlade insatser och ansvar.

Handlingsprogrammet är indelat i fyra olika områden: brottsförebyggande verksamhet, skydd mot olyckor, krisberedskap och internt skydd.

Brottsförebyggande arbete

Kommunens brottsförebyggande arbete härrör från regeringens nationella brottsförebyggande program ”Allas vårt ansvar” från 1996. Även ur ett attraktivitetsperspektiv är frågan om brottsprevention och trygghet viktig för kommunen. Ett samarbetsavtal kring brottsförebyggande arbete är tecknat med polisen och ett arbete med medborgardialoger har varit en del i framtagandet av programmet. Medborgarlöften enligt polisens modell utgör tillsammans med detta handlingsprogram styrdokument för kommunens brottsförebyggande verksamhet.

Skydd mot olyckor

Arbetet med skydd mot olyckor i kommunen sker dels direkt till följd av krav i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor och dels som integrerat arbete inom olika verksamhetsområden. Kommunen har ett ansvar dels för sin egen verksamhet men även för att samordna arbetet med skydd mot olyckor i det geografiska området. En betydande del i arbetet med skydd mot olyckor utgörs av räddningstjänstens förebyggande och operativa verksamhet. Klimatanpassning integreras framför allt i arbetet med naturolyckor. Tillsammans med delprogrammen Brandsäkerhet och Operativ verksamhet utgör detta dokument kommunens handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Krisberedskap

Inom området Krisberedskap ryms frågor som handlar om kommunens arbete utifrån Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Även skydd av samhällsviktig verksamhet, den enskildes krisberedskap, krisstöd och kontinuitetshantering i verksamheterna ingår i området.

Tillsammans med delprogrammet krisberedskap utgör detta handlingsprogram kommunens plan för extraordinära händelser enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, styrdokument för krisberedskap enligt överenskommelsen mellan staten och SKL, en lokal handlingsplan för skydd av samhällsviktig verksamhet enligt MSBs vägledning, en del av kommunens rapporterade Risk och sårbarhetsanalys enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt styrdokument för kommunens krisstödsarbete (POSOM).

Internt skydd

Inom området Internt skydd hanteras kommunens interna risker. Skyddet omfattar den kommunala verksamheten med dess egendom, utrustning och personella resurser. Även rutiner vid hot och våld, försäkringsfrågor samt säkerhetsskyddsfrågor ingår i området. Ansvaret för skyddet åligger varje nämnd och förvaltning.

Planering, uppföljning och utvärdering

Som underlag för handlingsprogrammet finns en framtagen Riskanalys (KS §22 2016-02-10) som syftar till att ge en övergripande bild av risker för såväl vardagsolyckor som mer allvarliga händelser samt ett urval av kriser. Analysen är genomförd med beaktande av genus- samt barn- och äldre perspektiv.

Uppföljning av kommunens verksamhet inom trygghet och säkerhetsområdet sker genom en årlig verksamhetsberättelse samt fortlöpande uppföljning och utvärdering inom respektive område. Räddningstjänsten genomför dessutom analyser av risk och hotbild med olika periodicitet. En mer genomgående utvärdering av hur säkerhetsarbetet har bedrivits och varför olika resultat har uppkommit görs inför arbetet med handlingsprogram inom de olika områdena.

Förkortningar

I dokumentet under särskilda satsningar under mandatperioden anges vilken förvaltning som har huvudansvaret. Förvaltningar och nämnder redovisas med förkortningar enligt nedan:

ks	kommunstyrelsen
ks-tu	tekniska utskottet
ks-rtj	räddningstjänsten
sn	socialnämnden
bun	barn och utbildningsnämnden
ks-fkn	fritids- och kulturutskottet
mn	miljönämnden
bn	byggnadsnämnden

Brottsförebyggande

Kommunens brottsförebyggande arbete omfattar såväl arbete bland barn och ungdomar, fysiska trygghetsåtgärder, åtgärder som fastighetsägare vidtar, arbete på individnivå samt genom kommunens myndighetsutövning och bedrivs i nära samverkan med polismyndigheten, näringslivet och olika lokala initiativ. Genom det lokala brottsförebyggande rådet (LBRÅ) säkerställs att de olika aktörernas brottsförebyggande arbete samordnas och utgår från en delad problembild. Kommunen följer arbetet som pågår mot organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism och bevakar och informerar om eventuell hotbild.

Mer om brottsförebyggande arbete finns att läsa i delprogrammet, brottsförebyggande.

Ungdomskriminalitet

Att motverka att unga människor hamnar i kriminella miljöer och brottslig verksamheter bör vara en av kommunens mest angelägna brottsförebyggande uppgifter. Inte bara i det kortsiktiga perspektivet att minska typiska ungdomsbrott, utan även för att förhindra en vidare kriminell bana i livet.

Ungdomskriminaliteten i kommunen motverkas genom

- en meningsfull sysselsättning (skola, arbete och fritid) bland ungdomar
- insatser vid tidiga tecken på kriminalitet

att kommunen

- arbetar med gemensamma förhållningssätt mellan olika aktörer och lokal samverkan
- bedriver en effektiv fritids- och kulturverksamhet
- arbetar med barns och ungdomars hälsa, normer och värderingar

särskild satsning under mandatperioden

- arbeta förebyggande och operativt mot narkotika hos ungdomar (bun, ks-fku, sn)

Våldsbrott

Varje år anmäls över ca 40 våldsbrott i kommunen. Mörkertalet är dock stort och särskilt när det gäller brott som sker i nära relationer. Det våld som inträffar i offentlig miljö drabbar oftast män, medan våld i nära relationer oftare drabbar kvinnor.

Fler kvinnor och särskilt äldre kvinnor oroar sig för att utsättas för våld. Detta är dock en grupp som statistiskt sett i relativt liten utsträckning drabbas i offentlig miljö.

35 procent av kommuninvånarna upplever oro för att drabbas av våld.

En kommun med färre våldsbrott uppnås genom

- ökad tolerans mellan människor
- nolltolerans mot våld i hemmen och på skolor
- minskat missbruk av alkohol och droger
- en väl synlig polis, särskilt i offentliga miljöer

att kommunen

- genomför trygghetsskapande arbete i samhällsplaneringen
- driver och stödjer verksamheter för personer som är drabbade av någon form av våldsbrott

särskild satsning under mandatperioden

- utveckla arbetet mot våld i nära relationer (sn)
- öka uppmärksamheten kring så kallade hatbrott (sn)

Skadegörelse

Kostnaderna för sanering och reparationer med mera till följd av skadegörelse är sannolikt i storleksordningen, uppskattningsvis, cirka 1 miljon kronor årligen i kommunen som geografiskt område. Glaskross och övrig skadegörelse som klotter och annan vandalism gör att gatumiljön förfulas och förfaller vilket i sin tur föder ännu mer skadegörelse och annan brottslighet. Kommunen har liksom alla fastighets- och anläggningsägare ett stort ansvar för att motverka skadegörelse på sina anläggningar.

En kommun med mindre skadegörelse uppnås genom

- en trivsamt och attraktiv närmiljö
- en meningsfull sysselsättning på fritiden och i skolan
- en väl fungerande polisverksamhet i hela kommunen

att kommunen

- bedriver ett aktivt arbete tillsammans med andra aktörer för att motverka skadegörelse

- löpande kartlägger och analyserar åtgärder på de mest drabbade platserna/byggnaderna
- genomför konsekvensamtal med inblandade efter anlagd brand och skadegörelse
- organiserar trygghetsvandringar och informerar allmänheten att använda anlagda centrumspår vid vandringar i centrum
- snabbt åtgärdar all form av skadegörelse och sanerar klotter

särskild satsning under mandatperioden

- fortsatt minska skadegörelse på skolor och förskolor (bun,ks-rtj,ks-tu)

Stöld och tillgrepp

Att få sitt hem genomskävt av tjuvar eller att bli rånad innebär ofta en stor kränkning för individen. Stölderna innebär dessutom betydande ekonomiska förluster för samhället och en grov uppskattning är att kostnaderna är i storleksordningen cirka 5 miljoner kronor varje år i Mullsjö kommun. Kostnaderna baseras på att en uppskattad kostnad för hela landet är cirka 10,5 miljarder kronor per år vilket sedan fördela på antalet kommuninvånare och kompenseras för att Mullsjö kommun har en relativt låg brottslighet.

Särskilt drabbade av stöld och tillgrepp inom näringslivet är handeln.

56 procent av kommuninvånarna oroar sig särskilt för inbrott i egna bostaden.

En kommun med mindre stölder och tillgrepp uppnås genom

- att den enskilde ansvarar för ett bra stöldpreventivt arbete
- en väl fungerande polisverksamhet i kommunens alla delar
- att den enskilde och näringslivet hanterar färre kontanter

att kommunen

- samverkar med polis och andra aktörer i olika stöldpreventiva projekt

särskild satsning under mandatperioden

- utveckla arbete mot åldringsbrott (ks)
- Informera och uppmuntra fler bostadsområden i Mullsjö kommun till gransamverkan (ks-rtj)

Organiserad brottslighet

Den organiserade brottsligheten opererar ofta dolt och det kan vara svårt att upptäcka problemen. Undantaget är väl synliga kriminella mc-gäng. För närvarande finns inga indikationer på att ligor från olika gänggrupperingar opererar i och utför brott i kommunen. I det nationella brottsförebyggande programmet Allas vårt ansvar (Ds 1996:59) tydliggör regeringen att kommunerna i samverkan med andra myndigheter har en tydlig roll i kampen mot den organiserade brottsligheten. En av de stora riskerna med organiserad brottslighet är nyrekrytering av ungdomar till kriminalitet.

En kommun där den organiserade brottsligheten får svårt att operera uppnås genom

- insatser för att motverka rekrytering av ungdomar till gänggrupperingar
- vaksamhet kring gängbildningar och etableringar av kända kriminella grupperingar

att kommunen

- ökar uppmärksamheten mot kriminella organisationers köp eller hyra av fastigheter

- aktivt motverkar att kriminella organisationer har inflytande över kommunens verksamhet

särskild satsning under mandatperioden

- Bygga upp en god kunskap hos personal som kan beröras av problematiken med organiserad brottslighet (ks)

Våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologer eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Extremism finns såväl till höger som till vänster på den politiska skalan, inom religion och andra ideologier. Den våldsbejakande extremismen kan utgöra ett farligt hot mot demokrati, ekonomiska värden samt liv och hälsa. Terrorism är en form av våldsbejakande extremism där man genom skräck vill uppnå ideologiska mål.

För att motverka rekrytering till våldsbejakande organisationer och för att hantera situationer där sådana rörelser växer krävs breda insatser av hela samhället.

En kommun där våldsbejakande extremism motverkas uppnås genom

- insatser för att motverka rekrytering till våldsbejakande grupperingar
- att det finns förutsättningar för personer att hoppa av befintliga organisationer

att kommunen

- ökar kunskapen hos nyckelfunktioner inom verksamheterna om problematiken

särskild satsning under mandatperioden

- Följa utvecklingen i samhället (ks)

Skydd mot olyckor

Olyckor och bränder orsakar varje år enstaka dödsfall, ca 90 sjukhusvårdade och drygt 50 miljoner kronor i skadad egendom i kommunens geografiska område. Kostnaden baseras på uppskatt kostnad från MSB. Utöver detta kommer kostnader för mer omätbara skador på till exempel miljö och kulturhistoria. I jämförelse med lika stora kommuner har kommunen något färre registrerade personskador per 1000 invånare.

Mer om kommunens arbete inom området skydd mot olyckor finns att läsa i delprogrammen för de olika områdena.

Brandsäkerhet

Varje år inträffar cirka 20-25 bränder i kommunen, hälften av dessa i byggnader och hälften i det fria. Av bränder i byggnader, där bränder i bostäder dominerar, är ungefär 20 procent utvecklade bränder, det vill säga bränder som lämnat startföremålet. Förutom personskador och dödsfall orsakar bränderna egendomsskador för uppskattningsvis 6 miljoner kronor varje år i kommunens geografiska område. Dessutom kan bränder utvecklas till katastrofala händelser med många omkomna eller med omfattande brandspridning.

Brandsäkerhet kan grovt delas in i två huvudspår, dels att arbeta för att bränder inte ska inträffa och dels att minimera skadorna om de väl inträffar.

36 procent av kommuninvånarna oroar sig mer än sällan för att drabbas av bränder.

Brandsäkerhet i kommunen uppnås genom

- att den enskilde har god kunskap om och tar ansvar för sin brandsäkerhet
- att varje bostad har fungerande brandvarnare
- goda utrymningsmöjligheter
- fungerande skydd mot brandspridning mellan fastigheter

att kommunen

- stödjer den enskilde genom utbildning, rådgivning och information
- uppmuntrar till att fler installerar automatiska brand- och utrymningslarm
- verkar för fler insatsplaner i speciellt utsatta verksamheter
- systematiskt arbeta mot anlagd brand
- kontrollerar brandsäkerheten genom tillsyn
- ansvarar för sotning och brandskyddskontroll av eldstäder
- stödjer andra myndigheter i frågor om brandsäkerhet inom deras respektive verksamhetsområden

särskild satsning under mandatperioden

- att ytterligare utveckla brandskyddet hos äldre och funktionsnedsatta, bland annat genom att brandfrågor beaktas i biståndsbedömning och att rimligt skydd erbjuds (sn,ks-rtj)
- att utbilda och informera de invånare där räddningstjänst, polis och ambulans som har lång inställetid (ks-rtj)

Trafiksäkerhet

I kommunen inträffar ca 20 trafikolyckor som kräver insats av räddningstjänsten. Härutöver inträffar trafikolyckor som inte kräver räddningsinsats. Ett 10-tal personer skadas så allvarligt att de läggs in på sjukhus och under en tioårsperiod sker några olyckor med dödlig utgång.

Det ställs allt större krav på att kommunerna bedriver ett systematiskt och effektivt trafiksäkerhetsarbete. Grunden för detta är riksdagens beslut om nollvisionen som det långsiktiga målet för trafiksäkerheten.

I kommunens trafiksäkerhetsgrupp som är arenan för att få samordnat trafiksäkerhetsarbete ingår representanter från polisen, Trafikverket, NTF, Habo och Jönköpings kommun

71 procent av kommuninvånarna oroar sig mer än sällan för att drabbas av trafikolycka.

Trafiksäkerhet i kommunen uppnås genom

- att alla trafikanter visar hänsyn och respekterar gällande bestämmelser
- att alla trafikanter håller hastighetsbegränsningar, använder bilbälte och kör nyktra
- att oskyddade trafikanter syns bra i mörker och att hjälmanvändningen är hög
- att trafikmiljön utformas för att uppnå hög säkerhet
- ett aktivt arbete med information och beteendepåverkan, särskilt bland ungdomar
- att driva ett aktivt analys- och olycksundersökningsarbete i syfte att hitta, och om möjligt åtgärda, återkommande risker i trafiken

att kommunen

- anpassar underhåll och drift av det kommunala vägnätet för att motverka risken för allvarliga olyckor
- aktivt arbetar med information och beteendepåverkan, särskilt bland ungdomar
- genomför informationsträffar på skolor där problematiken vid hämtning och lämning av barnen belyses
- driver ett aktivt analys- och olycksundersökningsarbete i syfte att hitta, och om möjligt åtgärda, återkommande risker i trafiken

särskild satsning under mandatperioden

- Hastighetsefterlevnad på det kommunala vägnätet (ks-tu)
- Säkra GC-passager (Gång-och cykelpassager) (ks-tu)
- Säkra korsningar för biltrafiken (ks-tu)
- Drift och underhåll av GC-vägar (ks-tu)
- Vinterväghållning av huvudnät för gående och cyklister (ks-tu)
- Barmarksunderhåll av huvudnät för gående och cyklister (ks-tu)
- Beteendepåverkande insatser (bun,ks-tu)

Vattensäkerhet

Hur många som förolyckas vid vattenaktivitet varierar mycket från år till år, främst beror det på hur bra sommarvädret har varit. Det omkommer enstaka personer på en tioårsperiod i samband med drunkning i kommunen.

Simkunnighet är kanske den viktigaste faktorn för en god vattensäkerhet. En annan viktig faktor är nykterhet och användande av rätt skyddsutrustning vid vattenaktivitet.

Ansvar för att barn i kommunen har simkunnighet delas mellan Fritid- och kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen. I kommunens samlade vattensäkerhetsarbete ingår förutom dessa förvaltningar även räddningstjänsten och frivilligorganisationer.

12 procent av kommuninvånarna oroar sig mer än sällan för att drabbas av drunkningstillbud.

Vattensäkerhet i kommunen uppnås genom

- att den enskilde använder flytväst vid aktiviteter på vatten
- att den enskilde kan simma
- att fastighetsägare och verksamhetsutövare ser till att det är god tillgång till livräddningsutrustning vid platser för vattenaktivitet

att kommunen

- bedriver simundervisning för alla elever så att de kan nå simkunnighetsmålen i åk 6
- tillhandahåller flytvästar och säkerhetspaket för is för korttidsuthyrning
- tillhandahåller och underhåller livräddningsutrustning i hamnar och kommunala badplatser

särskild satsning under mandatperioden

- öka flytvästanvändande (ks-fku, ks-rtj)
- under mandatperioden ta fram ett lokalt vattensäkerhetsprogram (ks-rtj)
- säkerställa att simkunnighetsmålen i åk 6 nås (ks-fku, bun)

Fallprevention

Fallolyckor är den enskilt vanligaste olyckstypen som leder till sjukhusvård. Omkring 50 personer vårdas varje år på sjukhus efter fallolyckor. Mest drabbade är äldre i den egna bostaden. Även något dödsfall sker årligen beroende på fallolyckor. Fallolyckor är den största olycksrelaterade dödsorsaken i kommunen. Samhällets kostnader för fallolyckor i kommunen uppskattas till ca 17 miljoner kronor årligen.

I kommunen bedrivs ett fallpreventivt arbete inom äldreomsorgen.

36 procent av kommuninvånarna oroar sig mer än sällan för att drabbas av fallolycka.

Fallsäkerhet i kommunen uppnås genom

- delaktighet och inflytande i samhället
- en inomhus- och utomhusmiljö där risken för fallolyckor har förebyggts
- en god folkhälsa bland de äldre i befolkningen

att kommunen

- arbetar med förebyggande insatser mot fall och fallskador i särskilt boende
- arbetar med halkbekämpning av gångvägar och trottoarer och då särskilt intensivt vid ishalka

särskild satsning under mandatperioden

- utveckla det förebyggande arbetet gällande fall och fallskador för äldre (sn)
- rätt prioritering vid halkbekämpning (ks-tu)
- ökad hänsyn till risk för fallolyckor vid ny- och ombyggnation (ks-tu)

Suicidprevention

Suicid och suicidförsök är ett stort folkhälsoproblem där suicid är den vanligaste dödsorsaken i åldersgruppen 15 – 44 år i Sverige. Nästan vartannat år tar någon person sitt liv i kommunen medan antalet försök är mer än tio gånger större. World Health Organization (WHO) har satt upp målet att de nuvarande suicidtalerna ska minska med minst en tredjedel till år 2020. Suicidprevention bör utgå dels från ett befolkningsperspektiv och dels från ett individperspektiv. I Mullsjö kommun har utbildningsinsatser gjorts för berörda personer inom förvaltningarna.

En kommun med färre suicider och suicidförsök uppnås genom

- att insatser görs som främjar goda livschanser för mindre gynnade grupper
- en minskad alkoholkonsumtion i befolkningen och i högriskgrupper för suicid
- en minskad tillgänglighet till medel och metoder för suicid
- spridning av kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid
- god kunskap om psykisk ohälsa och suicidproblematik i befolkningen

att kommunen

- utbildar personal inom verksamheter där särskild suicidrisk kan finnas
- beaktar suicidrisk vid utformning av särskilt utsatta platser i fysisk planering
- har larmplaner för situationer då någon står i begrepp att ta sitt liv
- genomför händelseanalyser

särskild satsning under mandatperioden

- arbeta särskilt med åtgärder mot "spårbeträdande" (ks-rtj)
- åtgärder för att förhindra suicid hos unga som lämnat skolan och saknar arbete (agn)
- åtgärder för att förhindra suicid hos äldre män (sn)
- suicidrisk beaktas vid nyetablering av HVB boende (ks-tu, sn)

Naturolyckor

Under senare år har Mullsjö kommun och närliggande kommuner drabbats av bland annat stormar och översvämningar med omfattande konsekvenser. I kommunen finns också områden med risker för exempelvis skred och dämning. Om det regnar kraftigt kan det orsaka stora vattenflöden som åstadkommer stor skada på egendom och samhällsviktiga funktioner. Därför är det angeläget att fortsätta öka skyddet mot skador från naturhändelser.

Riskhänsyn i fysisk planering är en viktig faktor för skyddet mot naturolyckor. Plan- och byggnadskontorets arbete med översikts- och detaljplaner innehåller hänsyn till risk för olyckor. Räddningstjänsten bevakar riskhänsyn i planfrågor tillsammans med byggnadsnämnden.

26 procent av kommuninvånarna oroar sig mer än sällan för att drabbas av naturolyckor.

Skador vid naturhändelser i kommunen motverkas genom

- Mer och tillgänglig kunskap om riskerna, som grund för rätt åtgärder
- Beakta riskerna vid nyexploatering och genomföra åtgärder för att minska riskerna för den befintliga bebyggelsen

att kommunen

- sprider det underlag och kunskap som finns internt, och till andra aktörer och allmänheten
- samordnar arbetet inom olika förvaltningar som rör naturhändelser
- genomför åtgärder för att minska risken för olika typer av översvämningar och skred

särskild satsning under mandatperioden

- Samordna och samverka med andra aktörer kring de underlag som finns och tar fram nya efter behov
- Integrera klimatanpassningsåtgärder i arbetet med fysisk planering

Operativa insatser

Trots ett väl fungerande förebyggande arbete kommer det alltid att inträffa händelser då snabb hjälp behövs i form av insatser från samhället (polis, ambulans och räddningstjänst).

Kommunens räddningstjänst larmas årligen till cirka 100 händelser där misstanke om att räddningstjänst enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor föreligger. Avtal finns med grannkommuner och flertal myndigheter om räddningstjänstssamverkan.

Utöver detta larmas enheter från räddningstjänsten ut vid andra nödlägen som till exempel vid hjärtstopp, sjukvårdlarm mm. Räddningstjänstens resurser utgör även grunden för den infrastruktur som behövs för att hantera olika typer av kriser i kommunen. Dessutom används resurserna för fler akuta uppdrag utan att ansvaret från andra myndigheter övertas.

De resurser som finns tillgängliga för insats utgörs av kommunens egen brandpersonal samt av personal från länets övriga kommuner som disponeras gränslöst genom samverkansavtal. I kommunen ska det finnas fem brandpersonal i ständig beredskap.

Brandstation finns i centralorten Mullsjö. Härutöver finns samverkansavtal med övriga kommuner i länet.

Förmåga

Den enskilde får hjälp från kommunens organisation för räddningsinsats vid olyckor och andra nödlägen. Hjälpens består dels av en första insats som består av en eller flera personer, dels en styrkeuppbyggnad i nivåer upp till en samlad insats som består av de taktiska enheter som krävs för att ha förmåga att klara att göra en effektiv insats vid aktuell olycka. Inriktningen av insatsförmågan är att snabbt komma till olycksplatsen med personal för att bryta skadeutvecklingen i den tidiga delen av olycksförloppet och samtidigt skicka enheter som hanterar olyckan i senare och eventuellt mer omfattande skede.

Stora olyckor kräver stor förmåga till samverkan och ledning av räddningsinsatser. Dessa olyckor belastar också kommunen i sin helhet och kräver samverkan med många myndigheter och organisationer.

Räddningstjänstens insatsförmåga och yttäckning utgör sedan många år tillbaka i vissa fall förutsättningar för beviljade bygglov. Detta innebär att insatsförmågan inte kan ändras utan att konsekvenserna för befintlig bebyggelse analyseras.

I delprogrammet Operativa insatser finns mer detaljerade uppgifter om kommunens resurser, om larmning och ledning, varning av allmänheten, samverkansavtal, hamnar och dess gränser i vatten och räddningstjänst vid höjd beredskap.

En kommun med effektiva operativa insatser uppnås genom

- att samhällets insatser kompletterar den enskildes förmåga
- en förmåga att snabbt bygga upp insatsens omfattning beroende på händelse
- en väl övad förmåga anpassad till aktuella risker
- samverkan mellan olika hjälpinstanser
- snabbhet i larmkedjan

att kommunen

- ger hjälp vid akuta insatser inom i snitt nio minuter
- ser till att tillräckliga resurser finns
- inriktar insatserna på att rädda liv, egendom och miljö
- snabbt kan förmedla hjälpbehov till enheter som kan vara snabbt på plats
- har en förmåga att följa händelser i kommunen i samverkan med andra organisationer och möjligheter till snabb respons vid akuta nödlägen.

särskild satsning under mandatperioden

- samverkan med övriga räddningstjänster inom RäddSam F, samverkande myndigheter och andra aktörer skall utvecklas för att möta framtida krav på effektivitet
- förmågan till räddningsinsatser vid omfattande olyckor skall utvecklas vad gäller, ledning och resurser. Möjligheter att ta emot nationell och internationell hjälp och stöd skall utvecklas.

Krisberedskap

Samhällets krisberedskap består av att upprätthålla de grundläggande och samhällsviktiga funktionerna även vid en svår påfrestning. Verktögen för detta kan grovt delas in i förebyggande sårbarhetsreducerande åtgärder samt en krishanteringsförmåga när något omfattande väl händer. Målen för samhällets krisberedskap är att:

- skydda människors liv och hälsa
- värna samhällets funktionalitet
- upprätthålla grundläggande värderingar, demokrati, rättssäkerhet samt mänskliga fri- och rättigheter

Kommunen har i dessa frågor såväl ansvar för sina egna sårbarheter och förmåga, men även för att samordna frågorna i kommunens geografiska område.

Arbetet med krisberedskap inom kommunen är tvådelat. Varje förvaltning ansvarar för och driver sitt eget krisberedskapsarbete. En kommunövergripande samordningsfunktion på räddningstjänsten fungerar som stöd och samordnar det kommungemensamma krisledningsarbetet såväl i planeringsprocessen som under pågående kris.

I det regionala perspektivet samarbetar kommunen med andra kommuner, Länsstyrelsen i Jönköpings län, polismyndigheten, Region Jönköpings län, Försvarmakten och övriga myndigheter för att ta det geografiska områdesansvaret. Detta görs inom organisationen för det som kallas F-samverkan.

Brandingenjör i beredskap har en tillikauppgift att utgöra kommunens tjänsteman i beredskap (TiB) och ansvarar för att kommunens ledningsorganisation larmas vid händelse.

Mer om kommunens krisberedskap finns att läsa i delprogrammet krisberedskap.

Skydd av samhällsviktig verksamhet

Samhällsviktiga verksamheter är sådana verksamheter som behövs för att vårt samhälle ska fungera, så som vatten, elförsörjning eller sjukvård. Om det blir störningar i dessa drabbas ofta kommunens invånare på olika sätt, ibland medför störningarna stora konsekvenser. Därför är det angeläget att verksamheterna fungerar oavsett vad som inträffar i kommunen.

Samhällsviktig verksamhet drivs i många fall av kommunen, men det finns även andra aktörer. Ofta är olika verksamheter beroende av varandra så att störningar i en verksamhet leder till avbrott i andra, till exempel kan strömavbrott leda till andra störningar då det mesta är beroende av el idag.

För att upprätthålla de samhällsviktiga verksamheterna i Mullsjö kommun vid olika händelser krävs ett strukturerat arbete inom respektive verksamhet. I och med beroendena mellan olika verksamheter kan arbetet behöva samordnas, både mellan kommunens egna verksamheter och gentemot andra aktörer. Grunden för arbetet är att identifiera samhällsviktig verksamhet och dess beroenden, och att sedan samarbeta systematiskt för att öka dess förmåga att klara av och motstå störningar.

Samhällsviktig verksamhet i kommunen upprätthålls genom att

- Kartlägga beroenden mellan samhällsviktiga verksamheter samt analysera konsekvenser av störningar, som ett underlag för åtgärder och beredskapsplanering

- Genomföra åtgärder och beredskapsplanering för att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid störningar

att kommunen

- arbetar systematiskt med kontinuitetshantering för att skydda sina respektive, samhällsviktiga verksamheter. Detta omfattar även att genomföra åtgärder.
- samverkar med externa samhällsviktiga aktörer som påverkar kommunens geografiska område

särskild satsning under mandatperioden

- kommunen undersöker möjligheten att använda kontinuitetshantering som ett systematiskt arbetssätt i de kommunala samhällsviktiga verksamheterna (ks)
- alternativa driftmiljöer för samhällsviktiga system säkerställs (ks)

Den enskildes beredskap

Enskilda personer, företag och organisationer måste ha en grundläggande förmåga att klara de påfrestningarna som kriser kan föra med sig. Bortfall av el, data, telefoni och vatten kan bli följderna av olika händelser. När påverkan drabbar riktigt många kan samhällets resurser vara otillräckliga varför en egen grundberedskap bör finnas hos alla. Genom att geografiskt utspridda trygghetspunkter med reservkraft och nödvatten kan invånarnas basala behov tillgodoses när den egna bostadens funktioner är satta ur spel.

God beredskap för den enskilde i kommunen uppnås genom

- att alla har en grundberedskap för att hantera tillfälliga bortfall av el, data, telefoni och vatten

att kommunen

- samverkar med det civila samhället och näringslivet
- säkerställer nödvatten
- särskilt tillgodoser utsatta grupperns behov
- tillhandahåller trygghetspunkter

särskild satsning under mandatperioden

- förstärkt samverkan med frivilligorganisationer (ks)
- förbereda trygghetspunkter (ks)

Krisledningsförmåga

Mullsjö kommun aktiverar delar av krisledningsorganisationen några gånger per år, i samband med vädervarningar eller andra mindre händelser som kan utvecklas till kriser. Varje förvaltning ansvarar inom sitt verksamhetsområde och räddningstjänsten har en särskild roll att samordna arbetet och bevaka utvecklingen utifrån kommande riskbilder. Vid händelser fattar förvaltningarna koordinerade beslut utifrån en gemensam lägesbild. En välfungerande krisinformation är en viktig faktor vid inträffade kriser. Vid extraordinära händelser kan kommunens krisledningsnämnd träda i kraft och överta beslutsmandatet för hela kommunens verksamhet.

En kommun med god krisledningsförmåga uppnås genom

- att en fungerande omvärldsanalys och larmmottagning ser till att potentiella risker bedöms

- att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden också gör det i en krissituation
- att under en kris så långt som möjligt bygga på det som gäller som vid normala förhållanden
- samordning och att en samlad lägesbild finns i hela organisationen och det geografiska området
- en väl fungerande kriskommunikation

Krisstöd

I Mullsjö kommun finns en krisstödsverksamhet, benämnd POSOM (Psyiskt och socialt omhändertagande). Kommunens målsättning med POSOM är att förebygga psykisk ohälsa genom att erbjuda och organisera krisstöd i akuta situationer. Kommunen medverkar vid planering och utbildning i samhället för att bygga upp nätverk.

I POSOM ingår primärt personal från socialtjänsten, räddningstjänsten, utbildningsförvaltningen och Svenska kyrkan. Det finns en lång tradition av nära samverkan vid krisstödsärenden mellan sjukvården, polisen och kommunen. I arbetet finns också en nära samverkan med stödpersoner kopplade till primärvården, frikyrkorna och sjukhuskyrkan.

Formen för samverkan är nätverk vilka även omfattar psykiatriska akutenheten, akutmottagningen, vårdcentraler, ambulanssjukvården, större arbetsgivare, företagshälsovård, kyrkor och samfund med flera. Sammanställande och kontaktperson för kommunens POSOM är brandingenjör i beredskap i rollen som TiB.

En kommun med bra omhändertagande vid kriser uppnås genom

- att drabbade får stöd av anhöriga, skolpersonal, arbetskamrater, arbetsgivare, frivilliga organisationer, trossamfund, vårdinrättningar och kommunens stödpersoner
- att arbetsgivare och verksamhetsansvariga i förväg planerar för omhändertagande vid kriser och har etablerade kontakter med företagshälsovård och andra liknande resurser

att kommunen

- bedömer behov av krisstöd och ser till att hjälp ges i de fall de personliga nätverken är otillräckliga
- upprättar informations- och stödcentrum samt samverkar med de övriga organisationer som berörs av en allvarlig händelse.

Internt skydd

Trygghets- och säkerhetsarbetet i Mullsjö kommun bedrivs på förvaltningar och bolag på alla nivåer. Beslutsvägar och finansiering av skadeförebyggande arbete sker enligt linjeansvaret.

Arbetet med internt skydd omfattar bland annat:

- Systematiskt säkerhetsarbete – SSA
- Tillbudsrapportering
- Vaktar- och kamerabevakning
- Utbildning

- Försäkringsfrågor
- Passagesystem och larm
- Policyfrågor om och nybyggnation
- Hantering av hot och våld mot förtroendevalda samt tjänstemän
- Kontinuitetsplanering
- Värde transporter
- Personalsäkerhetsärenden och säkerhetsskydd

Ett gott internt skydd i kommunen uppnås genom

- att varje förvaltning och bolag känner till sitt eget ansvar
- att all personal har relevant kompetens för att förhindra och agera vid olyckor och skador
- att kommunen arbetar med systematiskt säkerhetsarbete (SSA)
- att verksamheterna anmäler skador till följd av brand, stöld, inbrott, skadegörelse och oönskad närvaro i det gemensamma tillbudsrapporteringsystemet
- att kommunen kontinuerligt utbildar personalen inom brandskydd, HLR och andra relevanta områden